

Motion

1980/81:185

av Anna Wohlin-Andersson och Gösta Andersson
om intagning av bandelen Bjärka/Säby-Västervik i SJ:s riksnet

Riksdagen fattade 1979 beslut om den nya trafikpolitiken (prop. 1978/79:99 och trafikutskottets betänkande 1978/79:18). Av beslutet framgår att järnvägsnätet för persontrafik införs i ett s.k. riksnet. Till riksnetet förs dels persontrafiken på det tidigare s.k. affärsbanenätet, dels vissa andra bandelar. Mot detta beslut reserverade sig centerns representanter i trafikutskottet, som menade att riksnetet borde omfatta alla de banor som i dag trafikeras.

Riksdagsbeslutet berör de för Östergötlands och Kalmar län gemensamma bandelarna Linköping-Hultsfred och Bjärka/Säby-Västervik. Enligt riksdagsbeslutet förs bandelen Linköping-Hultsfred till riksnetet medan bandelen Bjärka/Säby-Västervik hamnat bland de bandelar som ligger utanför detta nät.

I enlighet med riksdagsbeslutet har regeringen gett SJ i uppdrag att utarbeta en plan för upprustning av riksnetet. Riksdagens beslut får den olyckliga effekten att av de båda ovannämnda bandelarna kommer den ena att rustas upp och få en tillfredsställande standard medan den andra bandelen av ekonomiska skäl kan bli nedläggningshotad. Vi anser att bandelarna fyller likartat behov i trafiksystemet och att trafikstandarden på dessa bandelar inte är tillfredsställande. Restiden har blivit allt längre genom bristande banunderhåll. Vagnparken är dessutom nedsliten. Länsstyrelserna har i sina trafikplaner uttalat att antalet dubbelturer som f.n. är tre, bör utökas till fem. Resandeunderlaget på bandelarna kan ökas betydligt om tidtabellerna justeras så att det blir möjligt att göra arbets- och skolresor. Hänsyn bör också tas till möjligheten att med järnväg nå det för de båda länen gemensamma primära rekreationsområdet i skärgården.

Av propositionen framgår att bandelar som är betydelsefulla länkar i interregionala eller internationella förbindelser eller förbindelser mellan primärt centrum och stambanorna bör föras till riksnetet.

Antalet resande på banorna skall vara relativt omfattande och andelen interregionala resenärer stort. Även regionalpolitiska skäl bör tala för att persontrafiken bibehålls på dessa banor. Vi finner det helt logiskt att bandelen Linköping-Hultsfred mot bakgrund härav tillhör riksnetet, medan det framstår som märkligt att bandelen Bjärka/Säby-Västervik inte gör det.

Bandelen Bjärka/Säby-Västervik*Trafikens omfattning*

Trafiken på bandelen framgår av bifogade sammanställning. Bandelen Bjärka/Säby-Västervik är 116 km lån med 10 hållplatser för persontrafik och 4 platser för vagnslasttrafik. Antalet resande per dag var i mars 1980 311 passagerare, och antalet resande per tågkm var 35.

Vagnslasttrafiken på bandelen uppgår totalt till 3 882 vagnslaster per år, varav 1 898 lastade och 1 984 lossade. Godstrafiken är således också mycket omfattande jämfört med andra bandelar. Godstrafiken kan också utvecklas starkt bl. a. genom trafik över Västerviks hamn. I framtiden kan dessutom förväntas en övergång till alltmer omfattande järnvägstransport av långväga gods.

Resandeundersökningarna visar att bandelen Bjärka/Säby-Västervik har betydligt högre resandefrekvens än övriga bandelar som inte tillförts riksnätet. Därtill kommer att bandelen har en betydligt högre resandefrekvens än många av de bandelar som införlivats med riksnätet. På bandelen finns således ett omfattande resande, trots att bandelen f. n. inte utnyttjas för arbets- och skolresor och att utnyttjandet för resor till och från det för båda länen gemensamma primära rekreationsområdet inte redovisas i statistiken. Mätningarna är gjorda i mars 1980, vilket innebär att den resandefrekvens som återspeglas i mätningen inte omfattar sommarturismen. En förbättring av ban- och vagnsstandarden skulle säkerligen medföra ytterligare resandeunderlag.

Bandelens funktion

Bandelen ger norra delen av Kalmar län och södra delen av Östergötlands län den naturliga och enda anknypningen med riksnätet. Befolkningsunderlaget utefter banan är mycket omfattande. Västerviks kommun har 41 300 invånare och Åtvidaberg 12 900 invånare.

Mellan kommunerna utefter banan finns dessutom starka samband, vilket bl. a. illustreras av den omfattande pendlingen mellan de berörda kommunerna. Pendlingssiffrorna nedan belyser detta förhållande. Mellan Åtvidaberg och Linköping finns utöver de i tabellen presenterade pendlingssiffrorna ett omfattande resande av gymnasieelever. Under innevarande år reser 231 elever varje dag från Åtvidaberg till gymnasieskolorna i Linköping.

Pendling

	totalt	kollektivt
Linköping-Åtvidaberg	193	21
Åtvidaberg-Linköping	580	70
Linköping/Åtvidaberg-Västervik	100	1
Västervik-Linköping/Åtvidaberg	104	3

Redan i dag finns det stora möjligheter att avsevärt öka resandet på bandelen om tidtabellerna ändras så att arbets- och skolresandet möjliggörs.

Norra delen av Kalmar län, främst Västervik, har ett starkt samband med Linköping. För regionsjukvården är Kalmar län knutet till Linköping. Från Västerviks lasarett remitteras enligt uppgift varje år 800–900 patienter till regionsjukhuset i Linköping. Dessa remisser genererar ca 1 500 resor. Många från norra Kalmar län bedriver dessutom sina studier vid Linköpings universitet.

Västerviksområdet är dessutom ett attraktivt fritidsområde som genererar resor från Mellansverige.

Länsstyrelserna i Östergötlands län resp. Kalmar län har efter samråd gjort framställning till regeringen med hemställen att regeringen föreslår riksdagen att bandelen Bjärka/Säby–Västervik skall ingå i riksnätet.

Hemställen

Mot bakgrund av ovan redovisat och bifogat material hemställer vi att riksdagen beslutar uttala sig för att bandelen Bjärka/Säby–Västervik skall ingå i SJ:s riksnät.

Stockholm den 12 januari 1981

ANNA WOHLIN-ANDERSSON (c) GÖSTA ANDERSSON (c)

Bilaga I

Bandelen Linköping–Västervik

Uppgifter på trafik m m budgetåret 1979/80

Bandel	Lkpg-Vk
Banlängd	116
Antal platser m	
p-trafik	10
vlt-trafik	4
stg-trafik	4
Antal tjänstg.	25
Vagnar lastade	per år 1 898
Vagnar lastade	per dag 8
Vagnar lossade	per år 1 984
Vagnar lossade	per dag 8
Styckegods ton	per år 9 051
Styckegods ton	per dag 38
Personkm	per dag (mars 80) 23 000
	per tågkm (mars 80) 35

Bilaga 2

Antal resande i genomsnitt per dygn mars 1980

Lp-Vk	20 res		Linköping		Av På	
	Av	På	124	118	Av	På
124						118
	3	-	Bjärka-Säby	1	1	
	1	1	Mormorsgruvan	1	-	
121	32	8	Åtvidaberg	9	26	119
97						102
	3	1	Falerum	-	6	
	3	4	Nelhammar	2	4	
	0	1	Storsjö	1	1	
	-	-	Blidstena	1	-	
	10	6	Överum	11	10	
93	28	8	Gamleby	14	30	96
73						80
73	73		Västervik	80		80